

Oba načrta sem dobro premislil in preskusil na papirju na vse strani. Praksa bo marsikaj spremenila, izpustila ali dodala. To pot hodijo in bodo hodili vsi načrti za ustanavljanje socialnih društev. Dolžnost društvenih odborov je, da predlagajo občinam zborom vse potrebne spremembe društvenih pravil. Ker sem pesimist in raje manj obetam pa več dam, sem vstavil v načrta najvišja vplačila in najnižja izplačila; po mojih

mislih v tem oziru ne bo razočaranj. Otrsite se vsi prizadeti strahu pred porodnimi bolečinami, če društva ne ustanovite, ga ne bo. Pogumnemu je odprt svet! Mislite na Učit. Samopomoč in mnoge druge samopomoči, ki krasno uspevajo.

Če sem z objavo teh načrtov vzbudil pri tovariših vsaj nekaj zanimanja za to važno socialno ustanovo, sem dosegel svoj namen.

Ivan Kocijančič.

Delovanje ožjega sosveta UJU — Pov. Ljubljana.

(Poročilo z 8. seje z dne 15. junija 1930.)

Otvoritev.

Poverjenik tov. A. Skulj ugotavlja sklepčnost, pozdravi navzoče, zlasti še tov. Pavla Flereta iz Beograda, ki prisostvuje seji.

Poverjenik prečita dopis celjskega društva, ki javlja svoj izstop. Ker je s tem tov. Gosak prenehal biti član organizacije in ožjega sosveta, je vpoklical namestnika tov. Viktorja Grčarja iz Maribora, ki je svojo odsotnost opravičil zaradi nujnih, neodložljivih poslov. Pooblastil je tov. Hrena o vsem. Obsoja kakršnokoli beganje članstva v organizaciji.

Celjsko učiteljsko društvo.

Poverjenik poda kronološki potek vseh dogodkov s celjskim društvom, ki ga vza mejo navzoči člani na znanje. Sklep:

Pojdimo preko tega na dnevni red. Zadeve ne moremo tu likvidirati. Tov. Ribičič naj poda objektivno poročilo na seji širjega sosveta v Novem mestu.

Odobrenje zapisnika.

Tajnik prečita zapisnik o 7. seji, ki ga navzoči odobre in podpišejo.

Poročilo tajnika.

Tajnik poroča predvsem o izvršenih sklepih zadnje seje. Izvršil se ni sklep glede članstva pri Kmetijski družbi, ker mu je treba krepkega poudarka z druge strani, kar se bo zgodilo na skupščini. Nato omenja: spomenico o obrtno-nadaljevalnih šolah, občni zbor Zveze državnih nameščencev, društveno statistiko, »Popotnik«, okrožnico zaradi sklepa pov na pokrajinski skupščini, državno razstavo, kranjsko in mežiško učiteljsko društvo, izjavo OIO in spomenico glede imenovanja v banovinski svet. Poročilo se vzame na znanje.

Zborovanje okrajnih učiteljskih društev.

Nato so poročali člani ožjega sosveta o zborovanjih okrajnih učiteljskih društev, ki so se jih z ozirom na vabilo društev udeležili. V večini društev je situacija normalna. Razburjenje je povzročil povsod odtegljaj državne stanarine, za katero članstvo po večini ni prejelo nadomestila.

Pravilnik, uradniški zakon. Državna razstava UJU.

O navedenih točkah je poročal tovariš Flerc. Šolski zakon se izvaja povsod. Pravilnik k temu zakonu je dovršen. Sedaj čaka samo še podpis. Omenja, da je bilo treba pri marsikaterem členu kompromisov. Pri sestavi je neumorno sodeloval poleg drugih Steva Markovič, dober poznavalec našega šolstva in njegovih zahtev. Pravilnik poudarja princip, da mora imeti vsak učitelj naravno stanovanje, odnosno dobiti zakonito stanarino.

Dovršen je tudi uradniški zakon. Govori se, da bo v kratkem podpisan.

V udruženju bodo razmere urejene z novimi pravili in volitvami.

Glede državne razstave ne bo podajal obširnega poročila, pač pa predlaga, naj se takoj skliče razstavni odsek, ki mu bo dal točna navodila. Ta naj napravi sklep in poročilo, ki naj se predloži članom ožjega sosveta in vsem društvom. Odsek naj sestavi tudi poročilo na bansko upravo za podporo. Sklepi:

1. Poverjeništvu votira za prvo silo 2000 Din iz fonda za samoizobrazbo. Vod-

stvu poverjeništvu se dovoli, da po potrebi ta znesek prekorači.

2. Napravijo naj se koraki pri banški upravi, Učiteljski tiskarni, pri zalogi šolskih knjig itd. za podporo.

3. Sklep glede 1. točke naj se predloži skupščini v naknadno odobrenje.

Poročilo blagajnika.

Tov. blagajnik poroča o seji gospodarskega sveta, ki je razpravljal o samopomoči za otroke. Poslovati naj začne s 1. januarjem 1931. Dalje je razpravljal o združitvi »Našega roda« in Mladinske Matice. Nato je podal v glavnih obrisih proračun za poslovno leto 1930./31., ki je bil sprejet z nekaterimi izpremembami.

Pokrajinska skupščina.

Pokrajinska skupščina bo 18., 19. in 20. julija v Novem mestu. Sestava podrobnega sporeda se prepusti eksekutivi.

Upoštevač sklep seje širjega sosveta pride na dnevni red skupščine referat gospodarskega značaja. Za glavnega referenta se določi tov. Grum. Kot soporočevalec se določi tov. Kocijančič in Hren. Prvi bo razpravljal o Samopomoči za deco, drugi pa o Učiteljski gospodarski poslovalnici in o gospodarskem položaju učiteljstva sploh.

Tov. Hren predlaga za skupščino tudi pedagoški referat. Predaval naj bi urednik »Popotnika« tov. Senkovič. Sprejeto.

Sklep: Širji svet se snide 18. julija ob 17. uri. 19. julija naj pride na dnevni red tajniško in blagajniško poročilo ter gospodarski referat. Vse popoldne naj zborujejo odseki. 20. julija ob 7. uri je pedagoško predavanje, ob 8. uri poročila odsekov in debata o tajnikovem in blagajnikovem poročilu.

Tajnik se je udeležil seje pripravljalnega odbora za skupščino v Novem mestu ter poroča, da so vse priprave v najboljšem teku. Poročilo se vzame na znanje s sklepom, da se vse podrobnosti prepuste novomeškemu učiteljskemu društvu.

Slučajnosti.

Glede imenovanja okrajnih šolskih nadzornikov in preglednikov je bil sprejet naslednji sklep:

»Z ozirom na govorice, ki krožijo med članstvom UJU, da je poverjeništvu UJU, odnosno da so posamezni člani sodelovali pri poslednjem imenovanju šolskih nadzornikov, izjavljamo; da niti poverjeništvu UJU niti posamezni člani niso sodelovali pri tem aktu ne pozvano in ne nepozvano.«

Tov. Hočvar vpraša, kakšno stališče bo zavzelo poverjeništvu, ker je prosvetna oblast razpisala 5 učiteljskih mest v Murski Soboti, ki ima sicer popolno gimnazijo, a je samo vas.

Poverjenik pojasni, da to ne more izpremeniti besedila § 101. šolskega zakona.

Ker se nihče več ne javi k besedi, zaključijo poverjenik sejo.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva poverjeništvu Ljubljana, 20. junija 1930.

Andrej Skulj, Josip Kobal,
predsednik tajnik.

J. MAČEK

LJUBLJANA
v oblekah in površnikih Aleksandrova
najcenejši cesta št. 12.

Pokret učiteljic.

Poročilo o zadnjem sestanku društva učiteljic.

Na željo tovarišic, da se večkrat sestajemo, smo nameravale sklicati zborovanje na binokotni terek; ker pa ni bilo prosto, smo ga pač morale preložiti na ponedeljek. Kljub neprimernemu času se je odzvalo precej tovarišic. Posamezne poverjenice so poročale o uspehu agitacije med učiteljicami za naše društvo. Zlasti je zanimalo tovarišice poročilo o zapuščeni pokojne tov. Kolnikove ter o njenih mislih glede doma učiteljic, o čemer bomo še natančneje poročale, ko bo zapuščinska zadeva v celoti urejena.

Glavna točka dnevnega reda je pa bilo poročilo o gospodinjsko-nadaljevalnem šolstvu, ki ga je podala tov. Pleškova, ki je o tem izvrstno poučena kot agilna članica odseka za poklicno šolstvo organizacije UJU. Ker nam je na tem, da so naše članice informirane tudi o tem šolstvu, ki je najvažnejša podlaga za izobraževalno delo med našim kmetiskim ženstvom, podajamo v glavnem njena izvajanja:

»Na pokrajinski skupščini v Kranju je sprejela naša stanovska organizacija UJU v svoj delovni program tudi snovanje kmetijskih šol za zrelejšo mladino z nalogo, da nudi najširšim plastem kmetijskega ljudstva nekaj poklicne izobrazbe in vzgoje. V ta namen se je ustanovil pri poverjeništvu poseben odsek za kmetiko-nadaljevalno šolstvo iz nekaterih za stvar vnetih tovarišev in tovarišic, ki je izdelal pravilnike, učne načrte in program za to šolstvo in tudi program za učiteljske tečaje, ter na raznih sestankih in anketah seznanil učiteljstvo z nalogami in cilji tega šolstva. Ko smo imeli v glavnih potezah izdelan svoj program, sta tov. Skulj in Mencin šla tudi v inozemstvo, da proučita tam to šolstvo. Tudi na Štajerskem sta našla marsikaj, kar se je skladalo z našimi stremiljenji in izkušnjami. Tovarišema Mencinu in Skulju se je posrečilo pridobiti za to stvar tudi oblastna odbora v Ljubljani in Mariboru. Poleti leta 1928. sta se vršila v Ljubljani in Mariboru prva pripravljalna tečaja za učitelje in učiteljice kmetijskih, oziroma kmetiko-gospodinjskih nadaljevalnih šol v smislu našega programa. Enaka tečaja sta se vršila v Mariboru tudi lansko leto. Zlasti v bivši mariborski oblasti se je to šolstvo začelo lepo razvijati, ker je bilo izročeno spretnim rokam referata g. Krošla, ki je umel prave globlje naloge tega šolstva ter znal učiteljstvo navdušiti zanje. Banska uprava je prevzela od oblastnih samouprav to šolstvo in prepričali smo se, da imajo zanj na najodločilnejšem mestu mnogo razumevanja. Pozdravljati je treba tudi, da se je referat poveril izkušnemu organizatorju g. Krošlju. Ker je v bankem proračunu znatna postavka za to šolstvo, smemo z vso gotovostjo računati, da se bodo tudi letos vršili tečaji za izobrazbo učiteljic kmetiko-gospodinjskih nadaljevalnih šol in obeta se nam tudi v prav kratkem času uradno sklicana anketa učiteljic teh šol. Gre tu prav za prav za redno zasedanje delovnega občestva učiteljic kmetiko-gospodinjskih šol, ki se mora po pravilniku vršiti vsako leto. Na tem večdnevem zasedanju delovnega občestva ima vsaka učiteljica priliko, da pove, kakšne izkušnje je imela pri ustanavljanju šole in pri pouku, kaj je pomembnega doživela in kaj se ji zdi potrebno za nadaljnji razvoj šole. Ti sestanki so za naše šolstvo največjega pomena, ker nam dajo na podlagi praktičnih izkušenj smernice za nadaljnje uspešno delo v šoli. Mnenja sem, da bo banovinska uprava gotovo dovolila, da se tega zasedanja delovnega občestva udeležijo kot poslušalke tudi druge tovarišice, ki še niso v našem krogu, a jih to delo zanima. Tu bi imele najboljšo priliko, da se o tem šolstvu pouče.

Tovarišice, mnogo Vas službuje v krajih, kjer si ljudstvo, zlasti ženski naraščaj želi poučiti se o najvažnejših poslih v gospodinjstvu, pa nima sredstev za šolanje v strokovnih gospodinjskih šolah ali tečajih; rada sprejemajo dekleta tudi prepotrebne osnovne nauke o higijeni na vasi; rada razmotri-

meri gojiti aktualnost v življenju in spontanost v otroku. Med revijo in pa časopisom so načelne razlike tako vsebinske kakor oblikovne. In »Naš rod« je bil bolj (mladinska) literarna revija kakor pa — aktualen mladinski časopis, ki smo si ga vsi želeli ob priliki lanskajh debat po naših društvi. Tudi delokrog lista je bil preširoko odmerjen, vsem stopnjam hkratu, ki jim pa ni bil kos iz razumljivih vzrokov.

Kakor rečeno ni bilo letos tesnejših vezi med Mladinsko Matico in »Našim rodom«. V interesu prospeha mladinske književnosti pa je, da se združita obe založbi in da postane »Naš rod« kot časopis glasilo Mladinske Matice. V časopisni obliki (seve z ovitkom) naj bi izhajal dvakrat na mesec, knjige Mladinske Matice pa četrtletno po določenem terminu. Pedagoški razlogi (morda manj finančni!) govore za periodično izhajanje Maticinih publikacij po vzoru beograjskega »Nolita« ali pa naše »Modre ptice«. Potrebno je še tudi event. razločiti »Naš rod« za nižjo in višjo stopnjo, na vsak način pa doseči združitev »Našega roda« in »Zvončka«.

Se kratko poglavje o »Popotniku«! Vse leto je izhajal silno neredno, čeprav je bil edini slovenski napredni pedagoški časopis. Redno izhajanje lista je oviralo nastalo nesoglasje med izdajateljstvom in uredniškim odborom (glej epilog v 5.—8. številki »Popotnika«). Na vsakem koraku se je poudar-

vajo vaške socialne probleme v stvarnih pogovorih. Kadar razpiše kraljeva banska uprava letošnje poletje in jesen teoretični in praktični pripravljalni tečaj za učiteljice, vajene gospodinjskih poslov — zglasite se one, ki ste zdrave in imate rade naša kmetijska dekleta! Brez te žive ljubezni do vsega, kar je na vasi, ni trajnega uspeha v poklicni šoli, ker ne more pri tem napornem delu vztrajati kdor dela zgolj radi časti ali nagrade.

Preden se pa odločite za pripravljalni tečaj za učiteljice, pridite one, ki imate priliko, poslušat voditeljice kmetijskih gospodinjskih šol, ko bodo poročale o svojem delu, potem boste lažje presodile, ali ste zmožne za to težavno, a prepotrebno kulturno delo na vasi. Premišlujte o novem šolstvu zlasti one tovarišice, ki ste »pregnane« na vas živite v prepričanju, da vam ta ne more niti duševnega razmaha.«

Osebne zadeve.

—i Stalnost po § 71. zakona o narodnih šolah so dobili: Regoršek Avrelja, učiteljica v Selnici, Borko Elvira, učiteljica v Kuzmi, Koželj-Štrgar Ema, učiteljica pri Sv. Petru, Aleksič Filomena, učiteljica v Cirkovcih, Ti-vadar Janez, učitelj v Genterovcih, Jureš S. Evfrozina, učiteljica v Topolščici, umer Ida učiteljica v St. Ilju, Gostinčar Danica, učiteljica v Apačah, Praprotnik-Korenjak Terezija, učiteljica v Pernicah, Jordan Josip, učitelj pri Sv. Andražu, Završnik Albin, učitelj v Hrastniku, Ambrožič Angela, učiteljica v Vel. Poljani, Rojnik Marija, učiteljica v St. Janžu, Urbančič Justina, učiteljica v Ajdovcu, Avsec Nada, učiteljica na Vidmu, Prešeren Stefanija, učiteljica v Beltincih.

—i Napredovali so v II./4. skupino: Podnar Tomaž, učitelj v Osilnici, Gregorič Edvard, učitelj v Ščavnici, Prpič Rudolf, učitelj na Hribu, Černigoj Vera, učiteljica v Apačah, Jarala Franja, učiteljica v Zenavljah. — V II./3. skupino: Podreberšek Vida, učiteljica v Bušiči vasi, Damjanič Dragica, učiteljica v Mariboru, Bežek Mara, učiteljica v Podbrezju, Mahulja Ana, učiteljica v Kranju. — V II./2. skupino: Trepšič Eva, učiteljica v Tršču.

Pevski zbor UJU učiteljstva

Na podlagi dogovora na informativnem sestanku sporočamo, da priredi UPZ koncert ob priliki pokrajinske skupščine v Novem mestu, in sicer 19. julija zvečer za učiteljstvo 20. julija, če bo le možno, pa za ostalo publiko. Pevski tečaj se zaradi tega vrši od 14. julija (začetek ob 9. uri v Glasbeni Matici) do 19. julija. V Novo mesto odpotujemo 19. julija zjutraj in se vrnemo 20. julija zvečer. Vsi oni, ki žele prenočišča, naj to javijo vnaprej vsaj do 10. julija. Preskrbeli bomo prenočišča v Akad. kolegiju in Mladiki, na hotelu ni računati.

Prosimo, da v svojem okolišu pridobite za zbor dobre tenorje in soprane. Javite nam naslove in jim sporočite, naj se udeležijo počitniškega pevskega tečaja.

Osnovni smo tudi odbor za pripravo turneje v Vojvodino ali Bulgarijo. Izpeljali bomo ono, katera nam bo mogoča. Na vsak način pa ne smemo prezreti vpludnega vabila bolgarskega učiteljskega udruženja. Kongres UJU se bo vršil meseca avgusta v Beogradu in če nam bo le mogoče pohitimo tja ter zvežemo ta koncert z eno izmed omenjenih pevskih turnej.

Pevski tečaj in nastopi so obvezni za vse članice in člane, zato prosimo, da si temu primerno uredite počitnice.

Sklicujemo izredni občni zbor, ki se bo vršil 14. julija ob 9. uri dopoldne v Glasbeni Matici.

Dnevni red:

1. Razpust pevskega zbora učiteljstva UJU v Ljubljani.

2. Ustanovitev pevskega zbora Udruženja jugoslovenskega učiteljstva, sekcija Ljubljana.

3. Slučajnosti.

Eventualni predlogi naj se pošljejo vsaj do 10. julija odboru.

Odbor.

ALBERT ŽERJAV:

„Naš rod“, Mladinska matica in „Popotnik“.

(Nekaj misli pred našo pokrajinsko skupščino.)

Pred nami leži prvi zaključni letnik mladinskega lista »Naš rod« in pa letošnje publikacije Mladinske Matice v obliki štirih mladinskih knjig. Obe književni ustanovi zalogi sta bili nujno potrebni in skrajni čas je bil, da so se zbrali ljudje dobre volje na delo!... Mnogo jih je bilo, ki so aktivno pripomogli k uspehom, nekaj pa tudi takih, ki niso dvignili niti prsta v dobro našega organizacijskega časopisja. Razumljivo je, da ne moremo govoriti o kakem 100procentnem uspehu, vendar niso bila zaman stremiljenja delovnih ljudi na tem in onem področju ustvarjanja. Sem in tja so se celo pokazali uspehi — preko pričakovanih in to dejstvo je znak, da nismo pogodili v prazno...

»Naš rod« in pa Mladinska Matica sta hodila doslej popolnoma odvojeno pot in smer. Prva nesoglasja so nastala že ob rojstvu »Našega roda«. Ne mislim sicer staviti vrednosti in uspehov obeh na občutljivo

tehtnico, vendar se mi zdi, da je po pedagoških uspehih Mladinska Matica prekosila list »Naš rod«, čeprav je skušal biti isti vsestransko izboljšanje nekdanjega »Zvončka«. Vsakdo mi bo priznal, da izgleda junjski številka »Našega roda« kakor kak oficijelen glasnik skavtizma. Ne vem, čemu in zakaj toliko propagande v kmetškem mladinskem listu za skavtizem, ko pa je naš kmetijski otrok že od nekdanj vendar — najboljši skavt, saj živi ob delu poleti do 15 ur na prostem, kjer ima dovolj prilike, da pokaže vse skavtske vrline in čednosti...

Mimogrede in v dobrem namenu par misli, ki se mi vzbude ob zaključku prvega letnika »Našega roda«. Dobro in potrebno bi bilo, da bi bili že enkrat na jasnem v razmerju med tkzv. »umetnostnimi« in »pedagoškimi« problemi in v njihovi nad- ali podrejenosti. Treba bo odgovoriti na vprašanje: Ali je pri izboru gradiva za mladinski list merodajen samo literaren (umetniški!) kriterij ali samo pedagoški, oziroma oba ali kateri v višji meri, kakaj in v koliko! Mislim, da niso vselej literarni oziri obenem tudi že pedagoški in da umetnik ni istočasno že tudi pedagog. Resnično, splošen vtis o dosedanem »Našem rodu« je ta, da je bil preveč literaren in premalo pedagoško fundiran. Poleg tega pa ne odgovarja strogo revijalen značaj lista toliko psihološkim interesom mladine kakor časopisen, s katerim je mogoče v večji

meri gojiti aktualnost v življenju in spontanost v otroku. Med revijo in pa časopisom so načelne razlike tako vsebinske kakor oblikovne. In »Naš rod« je bil bolj (mladinska) literarna revija kakor pa — aktualen mladinski časopis, ki smo si ga vsi želeli ob priliki lanskajh debat po naših društvi. Tudi delokrog lista je bil preširoko odmerjen, vsem stopnjam hkratu, ki jim pa ni bil kos iz razumljivih vzrokov.

Kakor rečeno ni bilo letos tesnejših vezi med Mladinsko Matico in »Našim rodom«. V interesu prospeha mladinske književnosti pa je, da se združita obe založbi in da postane »Naš rod« kot časopis glasilo Mladinske Matice. V časopisni obliki (seve z ovitkom) naj bi izhajal dvakrat na mesec, knjige Mladinske Matice pa četrtletno po določenem terminu. Pedagoški razlogi (morda manj finančni!) govore za periodično izhajanje Maticinih publikacij po vzoru beograjskega »Nolita« ali pa naše »Modre ptice«. Potrebno je še tudi event. razločiti »Naš rod« za nižjo in višjo stopnjo, na vsak način pa doseči združitev »Našega roda« in »Zvončka«.

Se kratko poglavje o »Popotniku«! Vse leto je izhajal silno neredno, čeprav je bil edini slovenski napredni pedagoški časopis. Redno izhajanje lista je oviralo nastalo nesoglasje med izdajateljstvom in uredniškim odborom (glej epilog v 5.—8. številki »Popotnika«). Na vsakem koraku se je poudar-

jala odgovornost Poverjeništvu v Ljubljani za objavljene (večjih tudi samo vstavljenih) članke in stališče uredništva se ni ujemalo s stališčem odgovornega urednika. Delegacij ska skupščina naj letos točno odmeri in pojasni potrebno razmerje in avtonomijo uredništva in izdajateljstva, da se drugo leto iz ogne list event. novim konfliktom. Za znanstveno stran in smer »Popotnika« bi bile boljše, da bi bil list popolnoma osamosvojet tako v formalnem kakor materialnem pravcu in da bi postal svobodno pedagoško glasilo. Na drugi strani pa bi tedaj list ne mogel iti tako v učiteljske mase kakor sedaj, ko je vsak član UJU obvezen do »Popotnika« vsaj kot naročnik. Potom razpisa naj se iz vrši še pred skupščino oddaja uredniških mest našega organizacijskega časopisja in ugotovi zmožnosti prosilcev, delegacijska skupščina pa naj izbere in potrdi predlagane moči za urednike posameznih listov.

V naglici sem napisal teh par misli, ki naj zadobe v posebnih skupščinskih odsekih obliko predlogov. V podrobnosti nisem posegel, očitno sem samo nekaj načelnih zahtev, po katerih se potem ravnajo podrobno štiri in tehnična organizacija. Naj bi naša pokrajinska skupščina poskrbela in pripomogla k čim boljšemu razvoju in napredku našega časopisja! — — —

Spominjajte se ob vsaki priliki — tudi ob praznovanju jubilejev mature — naših Učiteljskih domov!